

V Bruselu dne 18.8.2020
COM(2020) 385 final

ZPRÁVA KOMISE

**EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ A ÚČETNÍMU DVORU O ŘÍZENÍ
ZÁRUČNÍHO FONDU EVROPSKÉHO FONDU PRO STRATEGICKÉ INVESTICE
V ROCE 2019**

{SWD(2020) 162 final}

OBSAH

1.	Úvod	2
2.	Souvislosti prováděných operací	2
3.	Finanční účty a významné rozpočtové transakce v roce 2019	3
3.1.	Finanční výkazy záručního fondu EFSI k 31. prosinci 2019	3
3.2.	Operace EFSI kryté zárukou EU	3
3.3.	Doplňování prostředků záručního fondu EFSI	4
3.4.	Žádosti o čerpání a využívání záruky EU	4
4.	Řízení záručního fondu EFSI v roce 2019	4
4.1.	Finanční řízení	4
4.2.	Vývoj trhu v roce 2019	5
4.3.	Složení a riziková charakteristika portfolia	5
4.4.	Výkonnost	6
5.	Posouzení adekvátnosti cílové částky a objemu záručního fondu	6

1. Úvod

Právním základem této zprávy je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1017 ze dne 25. června 2015 o Evropském fondu pro strategické investice, Evropském centru pro investiční poradenství a Evropském portálu investičních projektů a o změně nařízení (EU) č. 1291/2013 a (EU) č. 1316/2013 – Evropský fond pro strategické investice¹ (dále jen „nařízení o EFSI“). Nařízení o EFSI bylo pozměněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2396 ze dne 13. prosince 2017, pokud jde o prodloužení doby trvání Evropského fondu pro strategické investice, jakož i zavedení technických zlepšení daného fondu a Evropského centra pro investiční poradenství² (dále jen „změna EFSI 2.0“). V rámci změny EFSI 2.0 byla mimo jiné zvýšena záruka EU a upravena cílová částka. Dne 22. července 2015 podepsaly Evropská komise a Evropská investiční banka (EIB) dohodu o správě EFSI a poskytování záruky EU (dále jen „dohoda o EFSI“), která byla pozměněna a opakovaně potvrzena ve dnech 21. července 2016, 21. listopadu 2017, 9. března 2018, 20. prosince 2018, 27. března 2020 a 27. dubna 2020.

Ustanovení čl. 16 odst. 6 nařízení o EFSI stanoví, že Komise je povinna každoročně do 31. května předkládat Evropskému parlamentu, Radě a Účetnímu dvoru výroční zprávu³ o řízení záručního fondu EFSI (dále také „záruční fond“) v předchozím kalendářním roce, včetně posouzení adekvátnosti cílové částky, objemu záručního fondu a nutnosti jeho doplnění. Výroční zpráva musí zahrnovat informace o finanční situaci záručního fondu na konci předchozího kalendářního roku, finančních tocích během předchozího kalendářního roku, jakož i o významných transakcích a veškeré příslušné informace týkající se finančních účtů. Zpráva rovněž obsahuje informace o finančním řízení, výsledcích a riziku záručního fondu ke konci předchozího kalendářního roku.

2. SOUVISLOSTI PROVÁDĚNÝCH OPERACÍ

Záruka EU⁴ se vztahuje na finanční a investiční operace, které schvaluje EIB v rámci hlavní části nástroje pro infrastrukturu a inovace (IIW) a EIF v rámci nástroje pro malé a střední podniky (SMEW) a v rámci investičního podokna nástroje IIW pro malé a střední podniky / podniky se střední tržní kapitalizací. Část celkových operací EFSI je kryta zárukou EU a část probíhá na vlastní riziko skupiny EIB⁵.

Podle článku 12 nařízení o EFSI představuje záruční fond likvidní rezervu, z níž je EIB vyplacena v případě čerpání záruky EU. V souladu s dohodou mezi EU a EIB o EFSI hradí záruční fond EU čerpání záruky v případě, že výše čerpání překračuje výši prostředků, jež má EIB k dispozici na účtu EFSI. Tento účet, jež EIB spravuje, byl zřízen pro účely výběru příjmů EU a zpětně získaných částek, jež plynou z operací fondu pod zárukou EU, a pro úhrady čerpání záruky EU do výše dostupného zůstatku.

Záruční fond EU je doplňován postupně s přihlédnutím k nárůstu expozice, kterou záruka EU pokrývá.

Podle čl. 12 odst. 4 nařízení o EFSI jsou prostředky záručního fondu EU řízeny přímo Komisí a jsou investovány v souladu se zásadou řádného finančního řízení a s náležitými

¹ Úř. věst. L 169, 1.7.2015, s. 1.

² Úř. věst. L 345, 27.12.2017, s. 34.

³ Tato zpráva o činnosti záručního fondu je pátá v pořadí. Předchozí zprávy viz COM(2016) 353 final, COM(2017) 326 final, COM(2018) 345 final a COM(2019) 244 final.

⁴ Při změně EFSI 2.0 byla záruka EU zvýšena z 16 miliard EUR na 26 miliard EUR.

⁵ Při změně EFSI 2.0 byla záruka skupiny EIB zvýšena z 5 miliard EUR na 7,5 miliardy EUR.

obezřetnostními pravidly.

Za posuzování a monitorování rizika jednotlivých operací krytých zárukou EU jsou odpovědné EIB a EIF. Na základě jejich zprávy a vzájemně sladěných, obezřetných předpokladů o budoucí činnosti zachovává Komise cílovou částku i objem záručního fondu EU, které jsou předmětem přezkumu, v adekvátní výši. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení o EFSI podaly EIB a EIF v březnu 2019 zprávu Komisi a Evropskému účetnímu dvoru.

V souladu s čl. 16 odst. 2 nařízení o ESFI musí výroční zpráva, kterou EIB podává Evropskému parlamentu a Radě, obsahovat konkrétní informace o souhrnném riziku, jež je spojeno s finančními a investičními operacemi v rámci EFSI, a rovněž informace o čerpání záruky.

3. FINANČNÍ ÚČTY A VÝZNAMNÉ ROZPOČTOVÉ TRANSAKCE V ROCE 2019

Finanční údaje o EFSI jsou uvedeny níže ve čtyřech samostatných oddílech: 1) finanční situace záručního fondu EFSI ke dni 31. prosince 2019, 2) operace EFSI kryté zárukou EU, jež skupina EIB provedla ke dni 31. prosince 2019, 3) doplňování prostředků záručního fondu a 4) žádosti o čerpání a využití záruky EU.

3.1. FINANČNÍ VÝKAZY ZÁRUČNÍHO FONDU EFSI K 31. PROSINCI 2019

Celková aktiva záručního fondu EFSI⁶ dosahovala ke dni 31. prosince 2019 hodnoty 6 688 milionů EUR. Aktiva sestávala z portfolia investičních cenných papírů, které je klasifikováno jako realizovatelné (6 654 miliony EUR), z měnového forwardu na prodej USD s kladnou čistou současnou hodnotou, který je klasifikován jako finanční aktiva v reálné hodnotě vykazované do zisku nebo ztráty (3 miliony EUR), a z peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů (31 milionů EUR).

Pokud jde o výkaz o finanční výkonnosti záručního fondu za rok 2019⁷, sledované období bylo zakončeno hospodářským výsledkem ve výši 21,7 milionu EUR. Hlavní příspěvek pocházel z kladného čistého úrokového výnosu ve výši 18,3 milionu EUR a čistého zisku z prodeje realizovatelných cenných papírů⁸ (17,1 milionu EUR). To bylo vyrovnáno záporným výsledkem přecenění devizových finančních aktiv ve výši –13,1 milionu EUR⁹. Zbývající čisté náklady ve výši –0,6 milionu EUR tvořily zejména poplatky za opatrovatele.

3.2. OPERACE EFSI KRYTÉ ZÁRUKOU EU

Expozice ze záruky EU, jež plyne z dosud nesplacených operací EFSI prováděných skupinou EIB, u nichž již došlo k vyplacení prostředků, dosahovala ke dni 31. prosince 2019 výše 17,7 miliardy EUR. Právní příslib v podobě záruky EU¹⁰ v čisté dostupné výši přitom činí 25,8 miliardy EUR. Částka 17,6 miliardy EUR je v příloze účetní závěrky EU za rok 2019 zaznamenána jako podmíněný závazek, zatímco u zbývajících částky 0,1 miliardy EUR (74 milionů EUR) byla vykázána rezerva.

⁶ Auditované finanční výkazy záručního fondu jsou zveřejněny v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném ke zprávě o záručním fondu EFSI.

⁷ Viz strana 6 pracovního dokumentu útvarů Komise připojeného ke zprávě o záručním fondu EFSI.

⁸ Čistý výsledek je dán rozdílem zisku ve výši 18,5 milionu EUR a ztráty ve výši 1,4 milionu EUR.

⁹ Po zajištění měnového rizika části portfolia denominované v USD.

¹⁰ Podle článku 11 změny EFSI 2.0 nesmí záruka EU přesáhnout v žádném okamžiku 26 miliard EUR a do 6. července 2018 nesmí překročit částku 16 miliard EUR. Od maximální výše záruky EU se odečítají žádosti o čerpání a použití záruky EU a tvorba rezerv pro produkty kryté portfoliovou zárukou v rámci nástroje pro malé a střední podniky.

Operace EFSI, jež řídila EIB v rámci nástroje pro infrastrukturu a inovace, generovaly Unii v roce 2019 čistý výnos ve výši 299,5 milionu EUR¹¹. Z této částky je v účetní závěrce EU za rok 2019 vykázána částka ve výši 50,8 milionu EUR jako čistá pohledávka Komise za EIB ke dni 31. prosince 2019.

V případě operací EFSI v rámci nástroje pro malé a střední podniky vznikly EU v roce 2019 náklady ve výši 109,9 milionu EUR¹². Z toho 37,9 milionu EUR činí poplatky a náklady v souvislosti s Evropským investičním fondem vykázané v účetní závěrce EU za rok 2019, které jsou splatné nejdříve po dni 31. prosince 2019.

3.3. DOPLŇOVÁNÍ PROSTŘEDKŮ ZÁRUČNÍHO FONDU EFSI

V roce 2019 bylo v rozpočtu za účelem dotování záručního fondu EU přiděleno celkem 357 milionů EUR. Z této částky bylo 167 milionů EUR vyčleněno v souladu s rozhodnutím Komise C(2019) 875¹³. Dodatečné prostředky na závazky ve výši 190 milionů EUR byly přiděleny jako účelově vázané příjmy.

Do záručního fondu byla během roku skutečně vyplacena celková částka 1 166 milionů EUR. Většina této částky byla uhrazena z prostředků na platby v souhrnném rozpočtu EU, částka ve výši 163 miliony EUR byla získána jako účelově vázané příjmy (136 milionů EUR z výnosů EFSI a 27 milionů EUR z výnosů Nástroje pro propojení Evropy) a částka ve výši 3 miliony EUR byla převedena jako dodatečné prostředky na platby na konci rozpočtového roku.

3.4. ŽÁDOSTI O ČERPÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ZÁRUKY EU

V souladu s čl. 8.1 písm. a) dohody o EFSI byla v roce 2019 podána žádost o čerpání záruky EU ve výši 3,5 milionu EUR u jedné kvazikapitálové operace v rámci nástroje pro infrastrukturu a inovace, která je v selhání. Kromě toho byla podána žádost o čerpání částky ve výši 1,4 milionu EUR na náklady EIB na financování¹⁴, 27,3 milionu EUR na úpravy ocenění¹⁵ a 0,14 milionu EUR na náklady spojené s vymáháním¹⁶. V rámci okna pro malé a střední podniky byla podána žádost o čerpání částky ve výši 8,1 milionu EUR na zajišťovací operace mimo eurozónu.

Všechny žádost o čerpání byly uhrazeny z finančních prostředků dostupných na účtu EFSI. Fond EFSI nebyl za tímto účelem využit.

4. ŘÍZENÍ ZÁRUČNÍHO FONDU EFSI V ROCE 2019

4.1. FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Investiční portfolio záručního fondu je investováno v souladu s rozhodnutím Komise C(2016) 165 ze dne 21. ledna 2016, jímž se schvalují obecné zásady pro správu aktiv

¹¹ Tato částka zahrnuje nerealizovaný příjem ve výši 135,0 milionů EUR v důsledku nárůstu reálné hodnoty portfolia akcií nástroje pro infrastrukturu a inovace ke dni 31. prosince 2019 ve srovnání s jeho reálnou hodnotou ke dni 31. prosince 2018.

¹² Tato částka zahrnuje 69,5 milionu EUR finančních rezerv na dluhová portfolia nástroje pro malé a střední podniky a 4,3 milionu EUR nerealizovaných nákladů v důsledku poklesu reálné hodnoty akciového portfolia nástroje pro malé a střední podniky ke dni 31. prosince 2019 ve srovnání s jeho reálnou hodnotou ke dni 31. prosince 2018.

¹³ Rozhodnutí Komise ze dne 11. 2. 2019 o přijetí ročního pracovního programu pro rok 2019 pro Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti, které slouží jako finanční rozhodnutí.

¹⁴ Viz čl. 8.1 písm. d) dohody o EFSI.

¹⁵ Viz čl. 8.1 písm. b) dohody o EFSI.

¹⁶ Viz čl. 8.1 písm. d) a článek 11.7 dohody o EFSI.

záručního fondu Evropského fondu pro strategické investice.

Podle těchto zásad musí aktiva v investičním portfoliu zajišťovat dostatečnou likviditu, která je úměrná pravděpodobnému objemu čerpání záruk, a současně je třeba usilovat o optimalizaci míry výnosu a rizika, která je slučitelná se zachováním vysokého stupně bezpečnosti a stability.

Byly přijaty investiční strategie a strategie řízení rizik, jež zohledňují investiční cíle a tržní výhled. Cílem investičního přístupu byla širší diverzifikace v různých kategoriích aktiv s pevným výnosem.

4.2. VÝVOJ TRHU V ROCE 2019

V roce 2019 došlo na trzích s pevným výnosem ke značným výkyvům: výnos desetiletého německého dluhopisu (Bundu) se pohyboval mezi 0,27 % (v lednu) a -0,72 % (v srpnu), tedy v rozpětí přibližně 1 %.

Na počátku roku se na trzích očekávalo zlepšení ekonomiky a růst inflace. U úrokových sazeb se předpokládalo, že Evropská centrální banka (ECB) zahájí jejich zvyšování, zatímco Federální rezervní systém bude pokračovat v cyklu zvyšování. Vleklá jednání mezi USA a Čínou o obchodní dohodě však vyvolala značnou nejistotu kvůli občasnému rychlému a neočekávanému zvýšení cel na obou stranách a chybějící perspektivě schůdného řešení. Vysokou nejistotu nadále pociťovala i Evropa, a to v důsledku hrozby uložení cel ze strany USA na hlavní průmyslová odvětví, zejména automobilový průmysl. Následkem tohoto utrpěly celosvětové dodavatelské řetězce, což vedlo k poškození výrobního odvětví a odkládání kapitálových výdajů.

Celá tato situace zvýšila poptávku po bezpečných aktivech a dluhopisy ve všech třídách aktiv vykázaly dobré výsledky, naproti tomu výnosy setrvale klesaly, až dosáhly nejnižší úrovně v srpnu. Do té doby došlo ke zpomalení celosvětového růstu a inflace v Evropě se pohybovala těsně nad 1 %. V červenci začal Federální rezervní systém na podporu ekonomiky úrokové sazby snižovat a v září následovala ECB, která zároveň obnovila program nákupu aktiv.

Další pozitivní vývoj zaznamenalo odvětví služeb ve velkých ekonomikách, jehož celková odolnost vzrostla. Koncem roku se zdálo velmi pravděpodobné, že dojde k částečné obchodní dohodě mezi USA a Čínou. Nálada na trzích se zlepšila a ve spojení s nižší likviditou, určitými změnami v přidělech portfolia a realizací zisku na konci roku se poněkud zvýšily výnosy a německý dluhopis uzavřel v hodnotě přibližně -0,20 %.

Rozpětí jiných evropských vládních dluhopisů vůči německému dluhopisu se celkově zúžilo, v případě Itálie a Španělska až o 110 bazických bodů v 10letém období splatnosti. Dobré výsledky během roku vykázaly i jiné sektory s pevným výnosem, jako dluhy nadnárodních a subsuverénních subjektů a agentur spolu s krytými a korporátními dluhopisy.

4.3. SLOŽENÍ A RIZIKOVÁ CHARAKTERISTIKA PORTFOLIA

Ke dni 31. prosince 2019 bylo investiční portfolio složeno převážně z cenných papírů, jež vydaly suverénní subjekty a subsuverénní subjekty, nadnárodní subjekty a agentury (SSA) a zahraniční vlády (47 % tržní hodnoty oproti 59 % pro referenční hodnotu), a z krytých dluhopisů (18 % tržní hodnoty oproti 20 % pro referenční hodnotu). Zbývající část byla alokována zejména do nezajištěných dluhopisů korporací a finančních institucí. Přibližně 6 % portfolia bylo investováno do likvidních investic s vysokým ratingem (AA/AAA) denominovaných v USD. Expozice těchto investic vůči měnovému riziku byla zajištěna.

Na konci roku 2019 se expozice portfolia vůči dluhopisům, které jsou v souladu s environmentálními, sociálními a správními kritérii, pohybovala nad 6 %, což je pětikrát více než její referenční hodnota.

Durace portfolia¹⁷ ke konci roku 2019 činila 3,07 roku. Průměrný rating je na známce BBB+.

Většina portfolia je investována do likvidních cenných papírů, přičemž splatnost přiměřené části (21 % celkové hodnoty portfolia) je kratší než 12 měsíců.

Profil portfolia z hlediska durace, úvěrového rizika a likvidity byl kalibrován podle peněžních toků, jež by podle odhadů měly plynout z operací EFSI v rámci záruky EU (např. podle předpokládaných případů čerpání záruky a příjmů).

4.4. VÝKONNOST

Roční výkonnost se vypočítává jako časově vážená, aby se vyloučil vliv velikosti portfolia, jež se během roku nadále značně zvětšovalo.

Ve velmi náročném tržním prostředí, které se vyznačovalo celkově zápornými nebo historicky nízkými výnosy ve spojení s významnou volatilitou a nejistotou na trhu, dosáhl záruční fond v roce 2019 roční absolutní výkonnosti 1,239 %. Tato návratnost je v souladu s roční výkonností referenční hodnoty EFSI (2,302 %).

5. POSOUZENÍ ADEKVÁTNOSTI CÍLOVÉ ČÁSTKY A OBJEMU ZÁRUČNÍHO FONDU

Ke dni 31. prosince 2019 byly v rámci EFSI schváleny operace v celkové výši 68,7 miliardy EUR ve prospěch 28 členských států, přičemž z této částky připadalo 49,2 miliardy EUR na nástroj pro infrastrukturu a inovace (532 operací) a 19,5 miliardy EUR na nástroj pro malé a střední podniky (630 operací). Oproti roku 2018, na jehož konci činil objem schválených operací 53,6 miliardy EUR, tak došlo k výraznému nárůstu.

Expozice, jež plyne z vyplacených a dosud nesplacených prostředků a na niž se vztahuje záruka EU, dosahovala ke dni 31. prosince 2019 17,7 miliardy EUR (16,1 miliardy na nástroj pro infrastrukturu a inovace a 1,6 miliardy na nástroj pro malé a střední podniky), zatímco koncem roku 2018 pouze 15,8 miliardy EUR.

Expozice rozpočtu EU, jež na základě záruky EU plyne z případných budoucích plateb v rámci schválených operací (vyplacených i dosud nevyplacených), dosahovala 21,9 miliardy EUR (18,3 miliardy na nástroj pro infrastrukturu a inovace a 3,6 miliardy na nástroj pro malé a střední podniky).

Expozice, jež plyne z vyplacených a dosud nesplacených prostředků v rámci nástroje IIW a na niž se vztahuje záruka EU, činila 16,1 miliardy EUR. Z této částky připadalo 15,2 miliardy EUR na operace dluhového typu a 1 miliardy EUR na kvazikapitálové operace¹⁸.

Případné ztráty z těchto operací v rámci nástroje IIW budou kryty zárukou EU v souladu s podmínkami dohody o EFSI. Konkrétně u operací v rámci dluhového portfolia nástroje IIW a kapitálového portfolia nástroje IIW s produkty národních podpůrných bank je záruka EU

¹⁷ Údaje k duraci se týkají „modifikované durace“, která vyjadřuje citlivost ceny dluhopisu na změnu úrokové sazby. Tento údaj je založen na skutečnosti, že cena cenného papíru a úroková míra jsou vzájemně v inverzním vztahu.

¹⁸ V důsledku zaokrouhlení těchto dvou údajů pro operace dluhového typu a kvazikapitálové operace představují tyto údaje 16,1 miliardy namísto 16,2 miliardy.

poskytována formou krytí tranše první ztráty (Portfolio First Loss Piece). V rámci standardního kapitálového portfolia nástroje IIW má záruka EU formu plné záruky, a to za předpokladu, že EIB investuje na vlastní riziko zdroje v téže výši a za rovnocenných podmínek.

Celková expozice v rámci nástroje pro malé a střední podniky, jež plyne z vyplacených a dosud nesplacených prostředků a na niž se vztahuje záruka EU, dosahovala ke dni 31. prosince 2019 hodnoty 1,6 miliardy EUR. Z této částky připadalo 1,2 miliardy EUR na záruční operace a 0,4 miliardy EUR na kapitálové operace¹⁹.

Případné ztráty ze záručních operací v rámci nástroje pro malé a střední podniky by byly hrazeny primárně z příspěvků ze záručního nástroje InnovFin pro malé a střední podniky, z nástroje pro úvěrové záruky v rámci programu COSME, ze Záručního nástroje pro kulturní a kreativní odvětví a z finančního záručního nástroje v rámci EaSI. V případě kapitálových produktů nástroje pro malé a střední podniky by případné ztráty kryla záruka EU v rámci EFSI a záruka pokrývající tranši první ztráty v rámci nástroje InnovFin (v případě kapitálového produktu dílčího nástroje 2).

Cílová částka záručního fondu byla stanovena na 35 % celkových závazků ze záruky EU²⁰. Jak vyplývá z posouzení rizik spojených s jednotlivými produkty, jež záruka EU podporuje, a s přihlédnutím k inkasovaným částkám, výnosům a zpětným tokům z operací EIB by celkový rozpočet Unie byl před případným čerpáním záruky EU při této cílové sazbě adekvátně ochráněn. Cílová sazba ve výši 35 % se proto považuje za přiměřenou.

Záruční fond EFSI je až do roku 2022 ve fázi tvorby, takže potřeba doplnění prostředků bude posouzena později.

¹⁹ Jak dokládá účetní závěrka EU ke dni 31. prosince 2019, jejíž součástí nejsou smlouvy o zárukách, jejichž doba dostupnosti začíná v roce 2020.

²⁰ Viz čl. 12 odst. 5 nařízení o EFSI.